

In Between Utopia and Failure

25/11/20 – 09/12/20

De tentoonstelling *Omnia Communia Deserta* van Mona Vătămanu & Florin Tudor biedt een reflectie op architectuur in relatie tot ideologie, politiek en openbare ruimte. In het verlengde van deze problematiek wil het publieke programma ***In Between Utopia and Failure*** de vraagstukken die in de tentoonstelling aan bod komen, belichten vanuit de lokale, Brusselse context. Tijdens een reeks **online-evenementen**, met onder meer filmvertoningen en lezingen, zal worden ingegaan op de sociaal-politieke situatie van de Belgische hoofdstad: van de verhouding tot haar verleden en de sterke naoorlogse stadsontwikkeling tot haar inherent politieke en internationale karakter.

Het moderniseringsproces van Brussel in de jaren 1960 vertoont, net zoals de achterliggende ideologische agenda, overeenkomsten met wat in het volgende decennium, in de jaren 1970, plaatsvond in Roemenië. Gedreven door een soortgelijke opvatting over vooruitgang intensifieerde Ceaușescu zijn megalomane programma van systematisering en andere projecten rond verregaande stadsontwikkeling. Hoewel de ideologische motor van de transformatie van Brussel en Boekarest tegengesteld lijken, is de dramatische impact op beide steden vergelijkbaar. De inplanting in Brussel van Manhattan – een wijk die voornamelijk uit hoogbouw bestaat en deel uitmaakte van het stadsvernieuwingsplan dat we vandaag kennen als 'verbrusseling' – illustreert duidelijk de dominantie en de reikwijdte van het westerse kapitalisme, terwijl het socialistische programma in Boekarest gekenmerkt werd door een interne, tot het Roemeense volk gerichte nationalistische agenda.

Wat erven wij van de ruïnes van deze utopieën? Hoe kunnen we de kloof tussen de grootsheid van hun oorsprong en hun val begrijpen? Hoe moeten we ons vandaag in deze omgeving gedragen? Welke vooruitgang is er nog mogelijk? Het programma wil aan de hand van vier hoofdstukken het concept van moderniteit op een ontzuilde en globale manier heroverwegen en bespreken, waarbij artistieke, filosofische en sociaal-politieke voorstellen fungeren als kader.

In Between Utopia and Failure ontvouwt zich in vier hoofdstukken waarin de overeenkomsten tussen twee specifieke contexten worden onderzocht. Het programma start met een evenement op **25 november**, tijdens de laatste week van de tentoonstelling, dat zal ingaan op de geschiedenis van Boekarest en de concepten van ruïne en moderniteit in het werk Mona Vătămanu & Florin Tudor. Op **3 december** wordt *WTC A Love Story* vertoond. Deze film gaat aan de hand van een fictief verhaal in op de mislukking van de modernistische droom in Brussel en zoomt in op de beleidsmakers en op de huidige bekommernissen als gevolg van een mislukte utopie. Het programma op **8 december** wordt gemodereerd door Ludovic Lamant, auteur van *Bruxelles chantiers*. We vertonen *Alice in Wonderland* van Jef Cornelis en een documentaire over de projectontwikkelaar Charlie De Pauw. Met dit evenement willen we een kritische kijk bieden op architecturale ontwikkelingsprojecten die politiek

gestuurd zijn en beïnvloed worden door machtsstructuren, en die ten koste gaan van de levenskwaliteit in stedelijke gebieden. We sluiten het programma af op **9 december** met de vertoning van werk van Herman Asselberghs, Emma van der Put en Maria Tarantino (online), drie films die op poëtische wijze de tekortkomingen van de moderniteit belichten. Aansluitend op de pogingen om de hiaten op te vullen van een gewist collectief geheugen, zoals aangegeven in het werk van Vătămanu & Tudor, heeft deze avondvoorstelling, gemodereerd door Gery Leloutre, tot doel om een dialoog op te starten over mogelijke manieren waarop we in de stedelijke ruimte kunnen leven en om het idee van 'demodernisering' van de openbare ruimte te toetsen.

In Between Utopia and Failure is samengesteld door La Loge in samenwerking met [ARGOS](#), centrum voor audiovisuele kunsten, Brussel, en met de steun van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

PROGRAMMA

MY BELOVED BUCHAREST

25.11.2020

19u00

In Between Utopia and Failure gaat van start met **My Beloved Bucharest**, een evenement gewijd aan de aspecten ruïne en moderniteit in het werk van Mona Vătămanu & Florin Tudor. Filmvertoning wordt gevolgd door een videoconferentie met Mona Vătămanu & Florin Tudor en Ovidiu Țichindeleanu, gemodereerd door Vlad Ionescu.

Vertoning van *Gagarin's Tree*, een film van Mona Vătămanu & Florin Tudor, 2016, 22min50

Dit interview met filosoof Ovidiu Țichindeleanu behandelt onderwerpen als de verkenning van de ruimte, verbeelding en propaganda in de socialistische utopie, de postcommunistiche situatie als liberale kolonisatie, door Țichindeleanu gekoppeld aan andere domeinen van dekolonisering door middel van een nieuw historisch besef.

Biografieën

Vlad Ionescu (1978) is hoofddocent kunst- en architectuurtheorie aan de faculteit Architectuur en Kunst (UHasselt) / PXL-MAD School of Arts. Momenteel voert hij onderzoek over de relatie tussen kunst en architectuur, meer bepaald over de geschiedenis van kunstenaars die rond architectuur werken en architecten die experimenteren met beeldende kunst. Hij studeerde kunstfilosofie aan de KU Leuven, waar hij promoveerde op historiografie van de moderne kunst. Hij onderzoekt de effecten van het hedendaagse landschap op moderne kunst. Hij publiceerde over Gilles Deleuze en werkte mee aan de vertaling en redactie van teksten van Lyotard in een reeks gepubliceerd door Leuven University Press (2009–13). Zijn teksten zijn gepubliceerd in *Journal of Art Historiography*, *ARS*, *Art History Supplement*, *Deleuze Studies*, *Architectural Histories*, *A+* en *Cultural Politics*.

Ovidiu Țichindeleanu (1976) is filosoof en cultuurtheoreticus en woont in Chișinău en Cluj. Hij schrijft over kritische sociale theorie, het dekoloniale denken, alternatieve epistemologie en de culturele geschiedenis van het postcommunisme. Țichindeleanu studeerde filosofie in Cluj-Napoca (Universitatea Babeș-Bolyai), Straatsburg (Université Marc Bloch) en Binghamton (State University of New York), waar hij promoveerde in de filosofie met het proefschrift *The Graphic Sound: An Archeology of Sound, Technology and Knowledge at 1900* (2009). Hij is medeoprichter van het onafhankelijke tijdschrift *Philosophy & Stuff* (1997–2001), het Roemeense platform *Indymedia* (2004), de Roemeense linkse website *CriticAtac* (2010) en het Oost-Europese linkse politieke platform *LeftEast* (2013). Țichindeleanu is een van de drijvende krachten achter de uitgeverij IDEA in Cluj-Napoca en hij werkt voor het Center for the Study of Modernity and the Rural World in Telciu. Hij is mederedacteur van *The Anticommunist Illusion* (Cartier, 2008), *Romanian Revolution Televised: Contributions to the Cultural History of Media* (met Konrad Petrovsky, IDEA, 2009–11) en hij is de auteur van *Contracultură: rudimente de filosofie critică [Tegencultuur: de beginselen van geschreven filosofie]* (IDEA, 2016). Hij vertaalde boeken van Silvia Federici, Sylvia Marcos, Walter Dignolo, Arturo Escobar, Lewis Gordon, Immanuel Wallerstein, Ivan Illich, Gilles Deleuze en Peter Sloterdijk naar het Roemeens. Hij was lid van de raad van bestuur van de ngo El Taller International. Hij nam deel aan de 51e Biënnale van Venetië (2005), Documenta 12 (2007) en U-Turn (Kopenhagen, 2008).

Mona Vătămanu (1968) en **Florin Tudor** (1974) werken sinds 2001 samen en produceren mixed-media-installaties, acties en video's waarin ze de traumatische erfenis van het communisme in hun geboorteland Roemenië en in Oost-Europa behandelen en de voortdurende uitdaging aangaan om de geschiedenis te verbeelden. Terwijl het socialistische verleden de focus is van de meeste van hun suggestieve installaties en sfeervolle films, leggen Vătămanu en Tudor ook verbanden tussen de geschiedenis die ze kennen en ontwikkelingen wereldwijd. Ze hadden individuele tentoonstellingen en filmvoorstellingen in onder meer *Metalurgica* (samenwerking met Martin Zet); *Magma* (2019); *Profile*, 64th International Short Film Festival Oberhausen (2018); *stones, too, feel*, Neue Galerie, Innsbruck (2017); *What seems to be still alive is the power of that dream to bring people together and to create another history*, Future Museum / Czech Center, Boekarest (2016); *I do not know the real story which happens there*, Argos Centre for Arts and Media, Brussel (2014); *I dreamt the work of another artist*, Kunsthal Lissabon, Lissabon (2013); *Surplus Value*, BAK, basis voor actuele kunst, Utrecht (2009).

WTC A LOVE STORY

03.12.2020

19u00

Binnen de context van Brussel en aan de hand van een concreet voorbeeld van een modernistische utopie en de pogingen om die in ere te herstellen, onderzoekt de film *WTC A Love Story* wiens stem en verhaal men hoort wanneer het proces van politieke vertegenwoordiging wordt opgevoerd. De vertoning wordt gevolgd door een nabespreking met de filmmakers.

Vertoning van *WTC A Love Story*, een film van Lietje Bauwens en Wouter De Raeve, 2020, 61min

In 1970 ging de dichtbevolkte Brusselse Noordwijk tegen de vlakte om plaats te maken voor 'Little Manhattan', een modernistisch georiënteerde droom met de torens van het World Trade Centre als kroonjuwelen. Het project mislukte, de torens en de omliggende wijk bleven jarenlang grotendeels verlaten. In 2017 bundelden private investeerders en beleidsmakers de krachten om de buurt nieuw leven in te blazen. Maar voor wie? Wie zijn de betrokkenen? En wat betekent publieke ruimte? Uit angst voor een herhaling van het verleden beslisten Lietje Bauwens en Wouter De Raeve zich in het debat te mengen door een film te maken met de actoren die in de transitie een stem claimen. Met de WTC-torens als onderwerp onderzoekt de film actuele stedelijke herontwikkelingsprocessen en traceert hij de aanvoer van nieuwe ecologische en participatieve ideeën en hun impact op de buurt.

Biografieën

Lietje Bauwens (1990) studeerde filosofie, schrijft voor diverse culturele platforms en was artist in residence aan de Jan van Eyck Academie in Maastricht in 2018–19. **Wouter De Raeve** (1982) studeerde landschapsarchitectuur en beeldende kunst en realiseerde tal van lezingenreeksen, publicaties en installaties. Ze werken samen onder de naam 431. Naast *WTC A Love Story* initieerden ze andere onderzoeksprojecten, zoals *Swamp* en *Permanent*.

BRUSSELS, THE FALL OF IDEOLOGY

08.12.2020

19u00

De vervreemding als gevolg van het beleid dat Brussel transformeerde, vormt het vertrekpunt voor een kritische analyse en een discussie met Ludovic Lamant, met aansluitend de vertoning twee documentaires. In zijn boek *Bruxelles chantiers. Une critique architecturale de l'Europe* (2018) analyseert Lamant de mislukking van de Europese wijk op architecturaal vlak en belicht hij het falen dat ertoe leidde dat een hoopvol politiek project een bureaucratische machine werd. In het licht van de onteigeningen en de vervreemding die gepaard gaan met moderne architecturale en stedenbouwkundige projecten kunnen we ons de vraag stellen welke acties we kunnen ondernemen ten opzichte van deze politieke programma's die wijken en leefomgevingen hebben weggevaagd.

Vertoning van *Charlie De Pauw: promoteur*, een film van Charles Lebrun, 1983, 21min

Deze documentaire portretteert Charlie De Pauw (1920–1984), de vastgoedontwikkelaar die het vaak verguisde World Trade Center in Brussel bouwde. 'Als je de rijken doodt, dan sterven de armen', verklaarde de zakenman. De figuur van Charlie De Pauw is onlosmakelijk verbonden met het fenomeen van de verbrusseling. Hij was de drijvende kracht achter het Manhattanplan, dat de Noordwijk transformeerde van een volksbuurt in een hoogbouwwijk.

Vertoning van *Waarover men niet spreekt 2: Alice in Wonderland*, een film van Jef Cornelis, 1986, 34min

Deze documentaire maakte deel uit van de televisiereeks *Waarover men niet spreekt* voor de toenmalige BRT en is een van Cornelis' vroege films over architectuur. De documentaire, naar een scenario van Geert Bekaert, is een aanklacht tegen de vervreemding veroorzaakt door stadsplanning. In de eentonige buitenwijken sterft het leven weg en heerst verveling. De stadscentra ontvolken en zijn doods. Er is geen gemeenschapszin en het individu kan zich er niet ontplooien. De moderne stedenbouw heeft nog geen antwoord kunnen bieden op het probleem van onze stervende steden.

Biografieën

Het oeuvre van **Jef Cornelis** (1941–2018) is vooral toegespitst op het medium televisie. Na zijn studies decorontwerp en filmregie aan de Nederlandse Filmacademie in Amsterdam, begon Jef Cornelis zijn carrière in 1963 als directeur van de afdeling Kunst van de BRT, later de VRT. In zijn werk – films over moderne kunst, architectuur en het Vlaamse landschap – verweeft hij verschillende aandachtspunten, principes en technieken over de relatie tussen beeldende kunst en televisie. Zijn documentaires kijken voorbij louter historische informatie en nostalgische anekdotes om tot een zekere essentie te komen.

Ludovic Lamant (1983) is een Frans journalist. Hij werkte voor Reuters en *Cahiers du cinéma* alvorens hij aan de slag ging bij Mediapart, een onafhankelijk Frans online mediaplatform. Hij is gespecialiseerd in internationale economische kwesties, zoals de subprimecrisis, de Europese Unie en de ontwikkeling van landen in het zuidelijk halfrond. Hij is de auteur van *Squatter le pouvoir. Les mairies rebelles d'Espagne* (Lux, 2016), en *Bruxelles chantiers. Une critique architecturale de l'Europe* (Lux, 2018).

INHABITING THE IMPASSE OF MODERNITY

9.12.2020

19u00

Het stedelijke landschap van Brussel is een schouwspel van contrasten en tegenstrijdigheden, of zoals Gery Leloutre het beschrijft: 'een door hysterie stuiptrekkend lichaam'. Hoe kunnen we leven met de chaos die het gevolg is van de fundamentele transformaties die plaatsvonden in de naoorlogse periode en die een blijvend spoor op ons collectieve bewustzijn nalieten? Aan de hand van de films *Mall of Europe* van kunstenares Emma van der Put, die reflecteert over de wereldtentoonstelling van 1958 in Brussel, en *Altogether* van Herman Asselberghs schetsen we in dit vierde en tevens laatste hoofdstuk van het programma de huidige erfenis van modernistische utopieën en gaan we na hoe we kunnen leven met de impasse van de moderniteit. We sluiten dit evenement af met de online vertoning van *Our City* van Maria Tarantino.

Vertoning van *Altogether*, een film van Herman Asselberghs, 2008, 17min

'De toekomst is duister en dat is eigenlijk nog het beste wat het kan zijn, denk ik.' Met deze observatie als uitgangspunt onderkent *Altogether* de ideologische impasse van het post-

68-tijdperk. Dit sombere en onzekere toekomstbeeld wordt versterkt door de gehanteerde cinematografische taal. De video toont vage beelden van het stedelijke landschap en bestaat uit gefragmenteerde en associatieve zwart-wit beelden, soms gemaakt met de camera van een mobiele telefoon tijdens een autorit in Brussel. Wat we hier in werkelijkheid zien, is de schimmige abstractie van een stad die de indruk geeft van een negatieve ruimte, waarvan het denkbeeldige karakter niet langer wordt ondersteund door een commentaarstem, maar vervat zit in het beeld zelf. Er is geen geluid, enkel beeld. Naarmate hij zijn hoogtepunt bereikt, ontwikkelt de film zich naar de ineenstorting van het zichtbare. De kijker wordt daarbij achtergelaten in de huidige situatie, zich sterk bewust van de (onzekere) toekomst en zich afvragend of men er enige invloed zal kunnen op uitoefenen.

Vertoning van *Mall of Europe*, een film van Emma van der Put, 2018, 26min

Mall of Europe is een reflectie op de huidige omgeving van Brussels Expo, waar in het verleden twee wereldtentoonstellingen hebben plaatsgehad. *Expo 58* werd ontworpen als podium om 'de staat van de wereld' weer te geven. Ze demonstreerde de ideale levenswijze en de hoop op een welvarende toekomst dankzij technologie. De echo's van deze ideeën vinden we vandaag terug in de nog steeds bewoonde modernistische Modelwijk. De huidige plannen voor de modernisering van de omgeving rond Brussels Expo, die in 2021 voltooid zullen zijn, voegen een nieuw hoofdstuk toe aan de reflectie over een ideale samenleving.

ONLINE vertoning van *Our City*, een film van Maria Tarantino, 2014, 83min

Dit is Brussel, de hoofdstad van Europa, een stad met in glas verpakte betonnen kooien, ontworpen door zakenmannen en politici, in gang gezet door bouwvakkers en tot leven gebracht door kantoormensen. Maar daar, in de nauwe ruimtes, net buiten het bereik van de bureaucratie, ligt het Brussel dat nog steeds ademt. Je kan zijn multiculturele hart horen kloppen en je kan de sporen zien van alle andere steden, die elke persoon in zich draagt. We dragen met ons allen bij aan de creatie van het complexe lichaam en de dissonante identiteit van 'onze stad'.

Biografieën

Herman Asselberghs (1962) is een Brusselse beeldend kunstenaar, filmmaker en mediacriticus, die met zijn werk de complexe relatie en het grensgebied tussen beeld en geluid, wereld en media, poëzie en politiek in vraag stelt. Hij publiceert over film en beeldcultuur en geeft les aan de filmafdeling van LUCA School of Arts - campus Brussel. In 2006 richtte hij samen met Sven Augustijnen, Manon de Boer en Anouk De Clercq het Brusselse productie- en distributieplatform Auguste Orts op.

Gery Leloutre (1979) is een Brussels architect (Faculté d'architecture La Cambre-Horta, Brussel, 2002) en stedenbouwkundige (KU Leuven, 2006). Hij is actief binnen het ontwerp bureau Karbon, dat hij mee oprichtte in 2008. Hij is hoogleraar aan de faculteit Architectuur van de ULB en combineert zijn architectuurpraktijk met een diepgaande theoretische reflectie over de stad. Hij promoveerde tegelijkertijd aan de Faculté d'architecture La Cambre-Horta in Brussel en de

Université Iuav in Venetië over de modus operandi van de stedenbouw in Brussel in het midden van de 20e eeuw. Hij reflecteert over Brussel en stadsplanning, en deelt zijn inzichten op een geïntegreerde manier, door lesgeven en het schrijven van artikelen te combineren met onderzoek en de praktijk.

Maria Tarantino (1972) studeerde filosofie in Schotland en Italië waarna ze zich in België vestigde, waar ze geleidelijk aan de stap zette van filosofie naar journalistiek. Ze werkt al meerdere jaren in Brussel in de pers, voor radio en televisie. Haar televisieprogramma voor de VRT, *De wereld van Tarantino*, over jonge documentairemakers van over de hele wereld, motiveerde haar om de journalistiek in te ruilen voor cinema. In 2009 richtte Tarantino het productiehuis WILDUNDOMESTICATED op, waarmee het avontuur van de lange documentaire *Our City* begon, die vijf jaar later zou worden voltooid.

In de video's van **Emma van der Put** (1988) zien we vluchtige impressies van de werkelijkheid en spanningen tussen beweging en bevroren momenten. Zonder gebruik te maken van een duidelijke verhalende structuur richt ze zich in haar werk op de openbare ruimte en op de confrontatie tussen wat ooit een optimistische, modernistische toekomstvisie was en de hedendaagse realiteit van Brussel, de stad waar ze sinds 2014 werkt. Ze studeerde aan Akademie voor Kunst en Vormgeving St. Joost in 's-Hertogenbosch (2006–10) en was deelnemer aan De Ateliers in Amsterdam (2010–12). Ze was artist in residence bij Lokaal 01, Antwerpen (2014) en in WIELS, Brussel (2014). Recente tentoonstellingen en vertoningen vonden plaats in Mu.ZEE, Oostende (2020); Atelierhaus Klingental, Basel (2019); A Tale of a Tub, Rotterdam (2018) en Antwerp Art Weekend (2017).

Praktische informatie

De evenementen zullen gestreamd worden.

Na registratie ontvangt u een link. Reserveer hier:

www.eventbrite.be/o/la-loge-30292559902

De voertaal is Engels.

Contacteer ons voor alle andere vragen omtrent dit evenement:
antoINETTE@la-loge.be

Bezoek onze website www.la-loge.be voor meer informatie en voor ons toekomstig programma.

La Loge

rue de l'Ermitage 86 -1050 Brussels

+32(0)2 644 42 48

info@la-loge.be - www.la-loge.be

La Loge is een vereniging zonder winstoogmerk, ge nitieseerd door architect Philippe Rotthier. La Loge wordt gesteund door de Philippe Rotthier Stichting voor Architectuur, de Vlaamse Overheid (Flanders State of the Art) en First Sight, de vrienden van La Loge.